

ROJA NU

ORGANA KOMELA KARKERÊN KURDISTAN LI SWÊD

HEJMAR 30-31
MIJDAR-KANUN 1981

BAŞARIYLA SONA ERDİ

2 Kasım 1981 tarihinde 23 Kürdistanlı işçi Almanya'nın Frankfurt kentinde açlık grevine oturdular. Amaç, halkımız üzerindeki sömürgeci faşist baskıları dünya kamuoyuna teşhir etmektir. Kürdistan'lı işçilerimiz, bu amaçları doğrultusunda eylemlerini 41 gün yitip geçirdiler. İşçilerimizin başarıyla sonuçlanan eylemi, Avrupa kamuoyunda özellikle Alman kamuoyunda geniş yer aldı. Eylemin başlangıcında yayınlanan bildiride, amaç ve istenler şöyle belirtilmişti:

.... Ülkemizde insan hakları en rezilce yöntemlerle çiğneniyor, açlık sefalet kol geziyor. Kürdistan'ın en büyük parçasını işgal altında tutan sömürgeci türk burjuvazisinin yaptıkları ise insanlık tarihine geçecek ve gelecek kuşaklar tarafından mutlaka lanetle anılacak kara bir lekedir.

.....
Öteden beri süre gelen baskı ve terör, geçen yıl yönetimin beş kişilik faşist generaller cuntası tarafından ele geçirilmesiyle daha da arttı. Amerikan emperyalizminin kuklası olan faşist generaller çetesi, ülkemizi bir cehennem çevirmiş bulunuyorlar. İşgalci güçler, halkımıza ait topraklar üzerinde kanlı eylemlere girişiyor, işkence yapıyorlar.

.....
Yoksul halkımızın köyleri sömürgeci lerin ordusu tarafından kuşatılıyor, silah veya terörist arama bahanesiyle dayak ve işkenceden geçiriliyor, haraç verme zorunda bırakılıyorlar.

.....
Ülkemizde düşman güçler, insanları çirliçiplak bir halde gezdirmekten tutun da, kadınlara tecavüz etmeye kadar her türlü alçağa yöneme baş vur

maktan geri kalmıyorlar.

.....
Yurtsever halkımız, Tüm bu alçaklıklara karşı seyirci mi kalacağız? Sömürgeci boyunduruğu da ha ne kadar taşıyacağız?

.....
Faşist sömürgecilerin, yiğit kardeşlerimizin kararını akitmalarına seyirci kalacak, insanlık onurumuzun ayaklar altına alınmasına göz yumacak mıyız? Elbette hayır.....

.....
Kardeşler, Artık yeter demenin zamanıdır. Daha uzun süre köle kalmak için mücadeleyi yükseltmeliyiz. Nerede olur sak olalım, elimizdeki tüm olanaklarla hayin düşmana karşı çıkmak göreviyle karşı karşıyayız.

.....
Bu inarçla hareket eden biz Kürdistan'lı işçiler, faşist cuntaya karşı halkımızın verdiği özgürlük mücadelesine daha iyi bir şekilde katkıda bulunmak amacıyla 2 Kasım 1981 tarihinden itibaren Frankfurt şehrinde bir açlık grevi başlatmış bulunuyoruz. Aşağıda sıralanan istenler gerçekleşinceye kadar grevimiz devam edecektir....
İSTEKLERİMİZ :

1- Kürdistan'da yapılan baskıları gerinde incelemek üzere, demokrat, ilerici ve insan haklarını savunan kişilerden oluşan bir komisyon Türkiye Kürdistan'ına gidip incelemelerde bulunmalı.

2- F.Almanya hükümetinin Türkiye'ye yaptığı her türlü yardım durdurulmalı.

3- Açlık grevinde bulunan kişilerden oluşan bir heyet Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosunda Türkiye Kürdistan'ında ki baskıları anlatmak üzere dinlenmeli.

4- Greve katılanların görüşlerini açıklamaları için F.Almanya televizyonlarında 15 dakika konuşma olanağı verilmeli.

5- Kürdistan'lı kişilere politik sığınma hakkı tanınmalı, ilticacılar yurtdışı edilmemeli.

6- Türkiye Kürdistan'ında uygulanan baskı ve zulüm PAC parlamentosunda gün deme alınıp tartışılmalı.

7- Kürdistan'da ki politik davalarda uluslararası hukuk örgütleri temsilcilerinden oluşan bir heyetin bulunması sağlanmalı.

2 KASIM 1981

AÇLIK GREVİNDE BULUNAN KÜRDİSTAN'LI İŞÇİLER.

İSTEKLER GERÇEKLEŞTİ.

İstenlerin gerçekleşmesi doğrultusunda çenış ve başarılı bir çalışma yürütüldü. Sadece Almanya'da 395 bin bildiri ve 15 bin afiş dağıtıldı. Açlık grevinde oturan işçilerden bir heyet, Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosuyla ilişkiye geçerek istenlerini sundular. Adı geçen her iki kuruluşta, istenleri dikkate alacaklarını belirttiler.

.....
Aralarında tanınmış hukukçu, yazar ve bilim adamlarının bulunduğu 7 kişilik bir komisyon kuruldu ve Türkiye Kürdistan'ında ki baskı ve işkenceleri yerinde incelemek için gitmeye hazır olduklarını belirttiler.

.....
7 alman milletvekili açlık grevinde ki işçilerle dayanışmalarını göstererek istenleri desteklediklerini ilan ettiler. Ayrıca Türkiye Kürdistan'ında insan hakları konusunu alman parlamentosunda tartışmaya suracaklarını ve Türkiye'ye yapılan yardımlara karşı çıkacaklarını belirttiler.

.....
EYLEM BÜYÜK DESTEK GÖRDÜ.

.....
Kürdistan'da ki sömürgeci-faşist baskıları teşhir eden açlık grevi, demokratik güçler tarafından büyük destek gördü. F.Almanya'da ki Kürdistan'lı İşçi Dernekleri Federasyonu -KOMKAR- Yurtdışı Kürdistan'lı İlerici Öğrenciler Örgütü -AKSA-, ve Kürdistan'lı Kadınları Örgütlenme Komitesi eylemin başından sonuna kadar her türlü maddi ve manevi desteği gösterdiler. Kürdistan'lı işçi aileleri grev yerini her gün ziyaret ederek sıcak dayanışmalarını dile getirdiler.

.....
Türkiye Kürdistan'lı Sosyalist Partisi, İran Kürdistan'lı Demokrat Partisi -Avrupa örgütü, Kürdistan Yurtsever Birliği- Almanya örgütü, Suriye İlerici Kürdistan Demokrat Partisi açlık greviyle dayanışma içinde olduklarını açıkladılar. KOMKAR üyesi işçiler Stuttgart, Dortmund, Haderborn, Duisburg, Nürnberg, Wuppertal ve Bremen kentlerinde üçer günlük açlık grevlerine giderek Kürdistan'lı işçilerin koymuş olduğu açlık grevini desteklediler.

Dev.s.7

NAMEK JI MAMOSTEYÊ MEZIN Prof. QANATÊ KURDO

Min nama we û diwana şayrê me ezîz Cegerxûn standin.

Bi rastî gotî eva îşekî başe, bexte warîke mezine. Hêjaye û layçe diwanên Cegerxûn bi tevayî bêne çapkirinê.

Di zemanê berêda û wusan jî niha li nav welatên kapitalîstanda çapkirina diwanên şayrên bi nav û deng li destê merivên dewlemend û selmîyandaranda bû wana diwanên şayrên navdar û nivîsarên ûlmdar û zanyaran çap dikirin bona wê yekê, ku kareke mezîn jê hildin, ku selmîyanê xwe hê û hê zêde bikin û bêhed dewlemend bin. Dîroka neteweyê kurd nîşan dîke, ku merivên wusan li nav kurdanda tune bûn. Li nav wanda kêr û merivên pêşverû û merivên rewşenbîrker hebûne, ku wî îşî kîsî xwe bikin. Niha zemanekî din hatiye, halê neteweyê kurd bi curekî dine. Ne berê, ne jî niha, merivên dewlemend û selmîyandar, eger tek-teka li nav kurdanda hebûna û hene, ew qet tu caran nefikîrîne û nafikirin nivîsarên şayr û zanîyan xwe çap bikin bo xatirê rewşenbîr kirina neteweyê xwe. Niha dibe li ci-ciyên merivên dewlemend û selmîyan kar jî kurdan hene, lê ew bûne heval û hevkarên çewsenkerên mîletê kurd. Niha bexte neteweyê kurd, bexte paşwextiya kurdan ketîye destê kom, komele û partiyên pale û xebatkarên kurd, ketîye destê organên wan pêşverû, organên rewşenbîrkirina neteweyê kurd.

Ji vê rojêra em dibêjin Şikir-Şikir. Em dibêjin şikir, ku niha li nav pale û xebatkarên kurdanda kovar û rojname hatine sazîkirinê, ku xebatkar û serkarên wan îşê rewşenkirina (ronak kirina) neteweyê kurd kirne ser stûye xwe û ez bawar dikim, ku ne organa "Roja Nû", ne jî "Dengê Konkar" bona kara xwe naxebitin; bextewarîke mezine, ku ew herdu organ (sazman) dixebetin bo xatirê azadî, dostî, hevkarî û aşîti li nav netewanda, ew dixebitin bo xatirê azadî û serxwebûna kurd, Kurdistanê, bo xatirê wêkhevîya neteweyên rohilata navîn, bo xatirê azadî û wêkhevîya kurd û ereb, kurd û fars, kurd û tirk.

Hûn di vê rêda dixebitin û xebata we di vê rêda gelek bi min xweş tê, û ez her gav di wê rêda heval û hevkarê we me. Ez bi dil û can jî wera dixwezim serferazî, serketin, pêşveçûn di hemû kirin û xwestekên we da.

GOTINA RÊZANEKÎ CEMAHÎRIYA EREBIYA LIBÎ SOSYALÎST

CIGERXWÎN

Di 24.11.1981 de li paytexta Nemsaya Viyena hefteka Kurdistanê hate çekirin. Kurdên li nav bajêr û hin veşandiyên dewletên di jî tîkeli vê roja mezîn û pîroz bûn.

Ji wan mirovên ne kurd, ko di vê cîvîneke de peyivîne veşandiyê gelê Lîbî bû ko serdar Qezafî ji ber xwe ve şandibû.

Em dixwazin ji xwendevanên xwe re go tina veşandiyê Serdar Qezafî di van çend rûpelan de pêşkêş bikin:

Gotina veşandiyê serdarê şoreşa (fatih) ya mezîn, ko bi zimanê erebî hatiye gotin:

Bi navê xwedê

Gelî bira

Birayê me yê Serdar Muemer Qezafî serokê şoreşa (fatih) jî sibtember ya mezîn ez jî ber xwe ve rîkîrime, ko ez jî cîvîneke were silavên wî yê şoreş gêrî bighêzim û hêvî û daxwazên wî bi dim xuyakirin, ko cîvîna we doz û daxwazên xwe zû bi zû bicî bînin. Em daxwazên we yên, ko bawerîya xwe pê tînin jî ber ko bi daxwazên me yê stira tîcî de hatina girêdan. Bi îdyolocîya me li hember xebat û kêferata were hevpar û girêdayine, ko win jî dixwazin welatê xwe û gelê xwe yê Kurdistana îslamî birayê me, ko bi xurtî kurd û ereb bi hev re girêdane, ko me digîhînin hev.

Em jî were bi xurtî dibêjin û bi awakî îdyolocîk, ko em bawerîya xwe bi doz û daxwazên we tînin û emê bi were xebat û kêferatê bikin, jî bo yê kîtiya gelê we yê perçe kirî çawa ko welat û gelê me jî wekê we hatine perçe kirin.

Ez dixwazim, ko bi xurtî jî were bi dim zanîn, ko li ser vê yekê em bi were ne û kes nikarî me jî vê baweriyê veşerîni. Bi carek em bi paşde venagerin, tevî ko gelek tiştên dijwar jî di rîwê. Şoreşa meya (fatih) û mezîn de tîne afirandin û rawestan. Ew dijwarên mezîn ko em û win tevde dizarin, dijmin dixwazin şoreşa me û karên ko me jî mirovên ereb re di welatê xwe de bi cî kirine hilweşînin û bi awayên siyasî, civakî û aborî şerê ne dikin, ko rawazînin em gelê xwe bighênin xweşî, dolemendî, serbestî û em xwediyê hatin û hebûna welatê xwe bin. Her we ku rawazînin em bighêne çûnaxa mirovaniya rast û bi ronî. Naxwazî, ko gelê Lîbî xwedî û serkarê welat û xebata xwe bî.

Çawa, ko naxwazî em jî bo gerden azadîya gelên bindest û azadîxwazî bikin. Ev bawerîya me jî, jî îdyolocîya şoreşa meya mezîn hatiye û jî ber wî lo împeryalîstên cihanê ne ditirsînin û zirt û forta di me difirînin. Hêvî heye, ko wî hemî jî dizanin jî bo wî lo Ewropa bi estîlê xwe yê şerker êrîşî delavên welatê ne kirin. Di meha çûyî de êrîşî xelîcê (sert) kirin û çend caran xwestine, ko serdarê me jî bîdin kuştin.

Çawa ko riyên aborî jî hawîr ve jî ser welatê me girtine û peyayên xwe di hindama erebî de jî alîkariya împeryalîstên emîrî dikin û li hawîr minaweraten xwe yê leşkerî-şerxwazî bi hev re li Misir, Sûdan, Somal û Uman çekirin ko hemî jî jî bo pelixandina şoreşa me û pêşvebirina welatê me û bîr û bawerîya ne ya mirovperwerîye, wî lo şerê me û dijminahiya ne dikin.

Lê gelî bira! Bera win zanibin, ko em bi carek jî doz, bîr û bawerîya xwe bi paşde venagerin, jî ber ko ev doz û daxwaz, bîr û bawerîya me jî destûra welatê me hatine standin, ko di 2 Adar 1977 de gelê me hevserê fermendarî û siyaseta welatê xwe xistinê destê xwe ko di wê destûrê de gelê Lîbî, soz daye, ko wê her dem dost û alî karê serbestî û azadî bî. Ji pê vê bîr û bawerîya xwe venagerî. Li ku aza dî bî xwestin, emê pişt girtiya wê bî kin û bi xurtî emê alîkariya hemî azadîxwazên cihanê bikin, li kîjan hindamê bin.

Ji vê bîr û bawerîya gelê libî û destûra gel, ez dixwazim jî were bi xurtî bîjim em bi werene em bi xebat û kêferata werene. Em bi were dixwazin ko win welatê xwe bikin yek perçe, gelê Kurdistanê bikin yek perçe û xwe bi carek jî bindestî biparêzin. Serbestî û gerdan azadî welatê xwe de rûnin. Em di îro de û paşerojê jî xwediyê vê gotin û soza xwe ne. Em bi carek guh nadin ko wê jî bo vê yekê çibê devê rîya me û çî bî serê me û heger hin dewletên erebî û ne erebî jî bixeyidin. Lê em jî vê gotin û soza xwe nikarin veşerînin û bi carek venagerin û ev jî mere bû ye tiştêkî exlaqî û bî stratîcî.

Her wekî em baş bawer dikin, ko tevgerên gelane û tevgerên gelan tenê tevger û kêferatên serxwebûn û gerdan azadî ne.

Ji ber ko her gelek jê re hebûneke civakî heye, ko wan bi hev re didî û digîhî hev. Bi vî rengî gelê ereb, xebat kiriye, ko ser bi xwe di welatê xwe de gerdanazadî hatin û hebûna xwe bîdî zanîn û dibin destê kesî de nemê nî. Hemî gelên bindest jî bo vê yekê bi hezaran qurban û gorî pêşkêş kirine.

Gereke win hemî jî zanibin ko çawa Cemal Paşayê Turki di rojhilatê welatê erebî de xwîna gelê erebî rijandîye.

Ji ber wî lo em dizanin ko civakî gelekî berepêş dibî û wî gerden azadî kî. Ji ber wî lo em, dixwazin gelê Kurdistanê di hemî cihanê de veşerî Kurdistanê û dewleteke Kurdistanî jî xwe re çêbikî. Em bi xurtî hemî zor û sitema ko li gelê Kurdistanî dibin maxkum dikin.

Gelî bira !

Weke tî xuyakirin, heta îro jî hê serbestî neketiye cihanê jî ber ko hê jî gel hene, ko dibin zor û sitema de dibin destê dijmin de tîne pelixandin. Di îro de mirovanî divê li carek di henber vê zor û sitemê de rawestin û nehêlin ko mirovên hov û devlok zor û sitemê li gelên bindestî bikin.

Gelî bira !

Em bi van gotin û sozên xwera ne. Em bi hemî gel û şoreşgêr û azadîxwazare ne.

Em jî wekî we tevger û kêferata gelê Kurdistanê dibînin û bawerîya xwe bi kêferat û şoreş û tevgerên weyên azadîxwazî tînin. Her usa em alîkarî ya hemî tevger û şoreşên azadîxwazî li cihanê tevî dikin û bawerîya xwe bi wan şoreş û tevgeran tînin.

Piyer Şori:

KÜRT SORUNU DEMOKRATİK BİR TÜRKİYE İÇİN YAPILACAK ÇALIŞMALARDA ÖNEMLİ BİR YERE SAHIPTİR

Yakın bir zamanda İsveç sosyal demokrat partisinin enternasyonal sekreteri Pier Şori, Türkiye'ye yaptığı bir ziyaretten döndü. Mahmut Baksı ile yaptığı bir görüşmede Pier Şori, batı dünyasının Türk generallerinin iktidarı ele almasını neden olumlu karşıladığını anlatıyor.

Pier Şori, sosyalist enternasyonalin önde gelen sorumlularından olup, sosyalist enternasyonalin baş danışmanıdır.

Mahmut Baksı'nın, İsveçin en büyük gazetelerinden olan sosyal demokrat Aftonbladet'de yayınlanan bu röportajını türkçeye çevirerek aynen okuyucularımıza sunuyoruz.

Dünya kamuoyu ordunun Türkiye'de yönetime el koymasını neden kabul etti?

Kanımca bu, cuntanın, ülkeyi karışıklık ve terörden kurtarmak için iktidara el koyduğu yönündeki yalanlarına inanıldığından ileri gelmektedir. Bunun sadece bir söylentiden öte olmadığını inanıyorum. Çünkü, ordunun Ecevit ve Demirel hükümetleri döneminde de teröristlere karşı koyma olanakları vardı. Aslında 1978 den beri bir çok bölge sıkıyönetimle idare ediliyordu. Fakat ordu buna rağmen pek bir şey yapmadı. Ancak terörizmin tımarına girmeye göz yumdu. İktidarı aldıktan sonra teröristlere karşı etkin olmaya başladı. Ayrıca, önceleri devlet yapısında belli ölçüde kurumsallaştırılmış bir terörizm vardı. Demirel hükümeti dönemindeki aşırı saçıl MHP ile işbirliği, sağın devlet teşkilatına sızmasına yol açtı. MHP nin terörist bir parti olduğu açıktır. MHP, 60 li yıllardan bu yana askeri eğitim yapan komando kamplarına sahipti.

Peki, işin içinde stratejik çıkarlar yok muydu?

Elbette batı dünyasında bir çeşit NATO olgusu vardır. Yani ülkede, normale dönünceye kadar belli bir müddet Türk askeri yönetimi kabul edilebilir. Bilindiği gibi Türkiye, NATO'nun doğu kanadını korumakta olup önemli bir stratejik yere sahiptir. ABD nin, İran krizine indireceği çelik kuvvetlerini Türkiye'de üstlenmek için planları yaptığı söylentileride vardır.

Batı da söz zamanlarda bu tutumun değiştiği kanısındasınız?

Evet, batı da kamuoyunun değişmekte olduğu kanısındayım. Ordunun, Türkiye de demokratik bir düzen kurmak yerine başka amaçlar peşinde olduğu batıda gündün güne kavranılmaktadır. Ordu, yarı resmen kişilerine döneneceği bir durumda bile, toplumu yönetmek için kendisine kolaylık sağlayacak kanunlar ve araçlar yapmaktadır.

Türkiye'deki demokratik güçlere nasıl yardım edilebilir?

Batının, Avrupa konseyine aldırıp Türkiye sorununun sadece orada tartışılmasıyla yetinmesi gerekir. Artık çok sayıda ki dayanışma örgütleri hareket geçirmenin, Türkiye'deki sendikal ve politik muhalefeti desteklemenin zamanı gelmiştir. Çünkü, buna gerçekten gerek vardır. Çok çeşitli şekillerde çalışmak mümkündür. Sendikalar sendikalarla, partiler de parti

lerle dayanışma içine girebilir. Bu şekilde çalışabilecek çok sayıda örgüt vardır.

Kürt sorunu ile ilgili ne gibi izlenimleriniz oldu?

Ziyaretimiz süresince Kürt azınlığının Türkiye'de cunta tarafından özellikle sert bir şekilde ezildiğini açık olarak gördük. Ülke nüfusunun üçte birini oluşturan kürtleri azınlık olarak nitelenmek doğrusu değil... 67 vilayettir 19 vilayetinde yaşamakta olan kürtlerin o kadar çok olmalarına rağmen kendi dillerinde gazete, kitap, radyo ve televizyona sahip olmadıklarını biliyoruz.

Bununla ilgili çok somut bir olay da yaşadık. Ankara'da ilişkimiz olan

bir Kürt ile beraberken, anmesinden önce bir telefon geldi. Kadın kürtçe konuşmaya başlayınca telefon kesildi.

Ordu, başta kürtlerin baskı altında tutan çok sert yöntemler kullanmaktadır.

Kürtler çok zor bir durumdadır. Bunun için ne yapılabilir?

Türkiye'de demokrasinin şartlarını yenilenmiş bir güçle tartışırken Kürt sorununu da birlikte tartışmanın önemli olduğuna inanıyorum. Çünkü Kürt sorunu, Demokratik bir Türkiye için yapılacak çalışmalarda önemli bir yere sahiptir. Cerek Türkiye'de, gerekse diğer ülkelerdeki Kürt Sorunu Avrupa kamuoyunda ihmal edilmiştir.

Kongra Federasyona Komelên Kurdistanê ya Duwem Pêkhat

Di rojên 5 û 6'ên kanûnê kongra Federasyona Komelên Kurdistanê Li Swêd a duwem pêkhat. Di kongrêda gelek mêvan û nûnerên hêz û rêxistinên Kurdistanê û biyanî bejcarbûn. Her ûsa gelek welatperwer û pêşverdyên kurd jî di kongrêda cih girtin.

Kongre, bi rawestina deqçekê bona gêhîdên Kurdistanê û Cihanê destpêkir. Piştî destpêkirina kongrê, serweriya kongrê hate hilbijartin. Mamosteyê Ci gerxwîn bi daxwaza serokatîya Kongrê di dîwana kongrêda cih girt. Piştî hilbijartina dîwarê rêxistinên mêvan silavnamên xweyên piştgirî xwendin. Rêxistinên mêvan, ku di kongrêda bejdar bûn, ewbûn; Partiya Komunîst a Çep a Swêd, Partiya Demokrat a Kurdistanê, Partiya Demokrat a Kurdên Pêşverû li Sûrîya-lîqê Ewropa.

Kongre jî destpêkê heta dawîyê bi

disîplîn û sergiranîyê siyasî derbas bû. Piştî axaftina ser raporên kar û bar û aborî, dor hatibû daxwaz û pêşniyaran. Nûnerên komelên Federasyonê ew biryarên jêrîn standin.

1- Kongre zordestîya cunta faşîst li ser gelê Kurdistanê protesto dîke û piştgirîya xwe bi hemû girtiyên siyasî pêşverûre nişan dide û silavên germîna ji wanre dişîne.

2- Kongre, piştgirîya tevgera geêkurd li Kurdistanê Iranê dîke û kirinê Qiyada Mîwaqetê kevneperest protesto dike.

3- Kongre, piştgirîya 23 karkerên Kurdistanê ku li Elmanya li bajarê Frankfurtê di grêvê birçîftiyêdane, dîke û serketîna wan dixwaze.

4- Kongre, kuştina endamê KKDK Xelîl Yildîz ku bi destê faşîstên tirk hatibû kuştin, protesto dîke.

KÜRDİSTAN SORUNU İSVEÇ PARLAMEN

Kürdistan Sorunu ilk kez İsveç Parlamentosunda tartışılmaya başlanmıştır. Daha önceki tartışmaları Roja Nu'nun geçmiş sayılarında yayınlamıştık. Bu kez yine Sol Komünist Partisi parlamenterleri tarafından verilen önerge üzerine Kürt Sorunu 18 Kasım 1981 tarihinde İsveç Parlamentosunda tartışıldı. Tartışmayı bir belge niteliğinde yayınlıyoruz.

Önerge 1980/81:296

Kürt halkı, ülkesi Kürdistan'ı aralarında bölmüş devletler içerisinde büyük bir baskıya tabi tutulmasına rağmen "unutulmuştur". 20 milyon civarındaki bu halk, kolayca ve göz göre göre uluslararası planda gözardı edilebiliyor.

Kürtler, diğer bir çok Asya ve Afrika halkları gibi büyük güçlerin politikasına kurban gidip sömürge muamelesine tabi oldu. Halbuki Kürtler, batı avrupalıların "Eski Dünya" dedikleri dönemlerde devlet kurmuş halklar arasındadır.

Modern çağda, Kürt halkı üzerindeki saldırılar, 1. Dünya Savaşı sonrası başlatılan barış antlaşmaları ile birlik te başladı. Kürdistan, bağımsızlık vaatlerine rağmen, ilk elde Türkiye, İran ve Irak arasında paylaşıldı. Özelikle de bu ülkelerde Kürt halkının durumu çok kötüdür. Kürtlerin Türkiye'de 10, İran'da 6 ve Irak'ta 3 milyon olmak şartıyla bu ülkelerde büyük birer etnik özellik göstermesi, bu ülkeler hükümetlerinin, bu durumu ulusal birliklerine karşı birer tehdit olarak görmelerine yol açıyor. Kürtler baskılara karşı çok defa isyan ederek bir halk olarak tanınmak ve haklarını elde etmek için savaşlar yürüttü. Bütün bunlar, kendi dil ve kültürlerine sahip çıkmak ve en azından çoğunluğu oluşturdukları bölgelerde, herhangi bir düzeyde etkili olmak içindi. Ama bu çabalar bastırıldı, baskı ve zulüm sürüyor. Dünyanın en zengin petrol yataklarına sahip bölgelerde de durum düzeldi. Özellikle İran ve Irak sınırındaki saf Kürt bölgelerinde zengin petrol yatakları vardır. Ortadoğu'daki son gelişmeler Kürtlerin durumunu daha da kötüleştirdi. Kürtler, Irak'ta 10 yıl savaş sonucu 1970 yılında kısmi otonomi hakları aldı. 1974 yılında bu hakları uzatmak ve pekiştirmek söz konusu olduğunda, anlaşma bozuldu ve savaş yeniden başladı. Irak'ı zayıf düşürmek isteyen Şah ve ABD, bu durumdan yararlanıp Kürtlere yardım etmeye başladılar. 1975 yılında İran şahı, Kürtlerden gizli Irak'la bir anlaşmaya vardı. Şah, bazı bölgelerin kendilerine verilmesi şartıyla, Kürtlere yardım durduracağı sözünü vererek Irak'la anlaştı. Kürtler yeniden başka güçlerin ellerinde piyon olarak kullanıldı. Kürt isyanının bastırılmasının ardından Baas rejimi, Kürtlere barbarca saldırıya başladı. 300 bin Kürt güneye, çöllere sürüldü. Türkiye ve Irak sınırında 800 km. uzunluğundaki ve 20 Km. genişliğindeki şerit boyunca köyler yakıldı, halk göçe zorlandı. Kuyular çimentoyla kapatıldı, ekili alanlar yakıldı. 1200 civarında köy bu şekilde boşaltıldı. Direk sürgünlerle birlikte 600 binin üzerinde Kürt, atalarından kalma bu yerlerinden sürüldü. Fakat direniş kırılmadı. 1976 yılından itibaren yeniden gerilla savaşı başlatıldı ve hala sürüyor. İran'da Kürt halkı Şaha karşı yü-

rütülen mücadeleye katılıp, Humeyni rejimini desteklemişti. Humeyni ile anlaşmaya giriştiler, İran'daki politik kültürel durumlarına çözüm istediler. Oysa yeni merkezi iktidar buna yanaşmadı. Ve Ağustos 1979'da Kürt bölgesine saldırıya başladı. Burdan 3 ay sonra ki bu dönemde de çok sayıda Kürt esir edilip kurşuna dizilmişti. Kasım 1979 yılında ateşkes kararı alındı. Kürt halkının direnişi güçlüydü. Bu yüzden başka yollar aranmaya başlandı. Bu taktiksel bir geri çekilmeydi -Nisan 1980 tarihinde Kürtlere bu sefer ordu ve tanklarla saldırıldı. Çok sayıda şehir bombalandı, binlerce insan öldürüldü, yüzbinlerce insan şehir ve köylerden göç etti. Savaş hala sürüyor. Saldırıları rağmen Kürtler, büyük bir bölgeyi kontrol ediyorlar.

1980'nin Eylül'ünde İran ve Irak arasında patlayan savaş direk ve somut bir şekilde Kürtleri kötü etkiledi. Şimdi Kürtler, iki taraftan saldırı görüyor. Bir yandan Kürtlerin yerleşim bölgeleri savaşta hedef olurken öte yandan kendi ülkelerinde İran ve Irak merkezi hükümetlerinin saldırılarına uğruyorlar. Kürtler, her iki ülkede de savaşa karşı olup, bununla her iki savaşı hükümetlerin kendilerini geçici olarak güçlendirdiklerini, fakat kendilerini tehdit ettiğini görüyorlar.

Türkiye'de Eylül 1980 darbesinden sonra Kürtlerin durumu feci boyutlara aldı. Askeri cuntanın "bölücüler" diye isimlendirdiği Kürtlere direk saldırıya geçildi. Kürtler, toplan nüfusun yüzde 25'ini oluşturmasına rağmen hiç bir zaman Türkiye'de bir etnik halk olarak kabul edilmiş, gerçek de çerde bir dilleri olmayan, karışık bir dil konuşan "dağ türkleri" diye adlandırıldı. Bu, 20 li yıllarından beri, Kürtlerin çok yerde çoğunluğu oluşturmalarına ve değişik hükümetler tarafından Kürt dili ve kültürünün yok edilmesi için büyük çabalar gösterilmesine rağmen, her hükümet tarafından sürdürüldü. Kürt bölgelerinden sikiyö netim uzun bir müddet sürmüş olmasına rağmen, darbeden sonra kontrol arttırıldı, komutanlıklar kesin olarak iktidarı ellerine aldılar. Türkiye'deki askeri darbe her bakımdan, özellikle bir ulusal azınlığı, ulusal özelliklerinden dolayı hedef aldığı için mahkum edilmelidir.

İsveç ve İsveç hükümetinin Kürtlerle ilgilenmesi için her türlü gerekçe mevcuttur. Daha öncede söylendiği gibi, Kürtlerin birlik olmayışının soruna yaklaşımda zorluk çıkardığını iddia etmek kötü bir gerekçedir. Aynı şekilde, bölgedeki durumun Kürtler için bir eyleme geçilmesini engellediği iddiası da kötü bir gerekçedir.

İsveç, yalnız veya diğer devletlerle birlikte Kürt sorununu Birleşmiş Milletler (BM) ve onun İnsan Hakları Komisyonunda ele alması için insiyatif almalıdır. Yine İsveç daha önce değişik ülkelerdeki kişi veya halk gruplarına baskı yapılmasını mahkum ettiği gibi, Kürt halkına nerede olursa olsun yapılan baskıları da mahkum etmelidir.

Yukarıdakilerin ışığında :

1- Meclis, hükümetin kendi başına veya başka ülkelerle birlikte Kürt sorununu BM'ler veya diğer uluslar arası organlara götürmesi için karar almalıdır.

2- Meclis, bilzatt Kürt halkına baskı yaptığı için Türkiye, İran ve Irak ı protesto etmelidir.

Stockholm 14 Ocak 1981

OSWALD SÖDERQVIST (VPK)
EVA HJELMSTRÖM (VPK)
HANS PETERSSON (VPK)
FAUL BLÜCHER (VPK)

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU RAPORU

Burdan bir yıl önce, yine benzeri bir önerge üzerine Kürt sorunu mecliste tartışılmıştı. Dışişleri komisyonu Kürtlerin yaşadıkları ülkelerdeki durumları ile ilgili geniş bir açıklama yapmıştı. Komisyon, Kürtlerin kültürel hakları ve ileri düzeydeki bağımsızlık için özellikle Türkiye, İran ve Irak'ta uzur zamandan beri, sık sık silahlı mücadeleye verdiğini açıklamıştı. Ama özgürlük hareketleri kalıcı bir başarıya ulaşamadı. Özellikle Türkiye ve İran'da Kürt hareketleri sert bir baskı ile karşılaştı ve vahşice bastırıldı. Dışişleri komisyonu, açık lamasında Kürtlere karşı aşırı şiddet kullandığını ve ayırımı bir politika izlendiğini nedenleri ile birlikte belirtmişti.

Kürt halkı, bir kaç devlet arasında birbirinden ayrıldı. Yukarıda da belirtildiği gibi, Kürt halkının yarısı Türkiye'de, geri kalan yarısının büyük bir kısmı İran ve Irak'ta, daha az sayıda Suriye, Lübnan ve Sovyetler Birliği'nde yaşamaktadır. Kürtlerin nüfusu hakkındaki kaynaklar güvenilir değildir ve bu 6 ile 16 milyon arasında değişmektedir. Fakat oldukça yüksek rakamlarda verilmiştir. Bazı kaynaklar, Türkiye'nin resmi kaynaklarının 2,2 milyon olarak verilmesine karşın, sadece Türkiye'de 9 milyon Kürt olduğunu veriyor.

Kuşkusuz Kürtlerin ayrı ülkelerde yaşamaları, bağımsızlık mücadelelerini güçleştirmiştir. Bunun yanında Kürtler ayrı düşüncelere tolerans göstermeyen rejimlere karşı mücadele vermekteler.

Komisyon, Kürt sorununun BM'de ilgi görme şansının zayıf olduğunu, bahsi geçen ülkelerin BM'in insani ve politik hakları ile ilgili anlaşmasını imzalamamaları da dahil, böyle bir isteminizin gerçekleşmesini zorlaştırıldığı nı belirtmişti. Dışişleri Bakanı Ola Ullsten'de, Kürt sorununu BM'de ele almanın zorluklarından, 18.1.1980 ta-

rihinde belirtir uluslar zorlaştı

Yukarı hakları İsveç'in sanlarını dan, ir olmadı türü b Kürtler Geçen misyon, baskıcı bi tutu destekl zamana çildir. lusal ö dan men ri darb ran Ira ha da z

Komis lenilme litik h pratige Bölge bağıllı larına maktayı İsveç sel ola Hiç k nın çığ gruplar ler de

Birço da kabu tespitil yerine meclisi mamakta Önerge Kürt so yor. Kö daha ön nun, BM ya ulus sı için oyunun dilik b

Komis cek ola çünde, layacağ gedeki Komis sini ön

MECLİS OSWALD

Sayın tartışma madı. B gelişme kötü ve Hepim yoruz. Kürt ye aldığı sonra na baskılı yoruz. kılar es rüyor. E lirttiği üzerinde Yani Kü radaki elimizde

PARLAMENTOSUNDA TEKRAR ELE ALINDI

kürtler-
gerekeç
diği gi-
nin soru
ını iddi
Aynı şe-
ler için
ediği id
r.
letler-
irleşmiş
Hakları
insiyaya
a önce
halk
ahkum et
e olursa
hkum et-

rihinde bir gensoruya verdiği cevapta belirtmiş, bölgedeki politik durumun uluslararası bir kamuoyu oluşturmayı zorlaştıracağını sebep göstermişti.

Yukarıda da belirtildiği gibi insan haklarını koruma söz konusu olduğunda İsveç'in tavrı açıktır. Komisyon, insanların politik veya dini inançlarının dan, ırk veya etnik bir gruba mensup olmadıklarından dolayı uğradıkları her türlü baskıyı mahkûm etti ve bunun kürtleri de kapsadığını belirtti.

Geçen yıllık rapora uygun olarak komisyon, kürtlerin kendi ülkelerinde baskıcı ve ayrımcı bir politikaya tabi tutulduğunu belirten bu önergeyi destekliyor. Kürtlerin durumu yer ve zamana göre değişip, 6 ülkede aynı değildir. Fakat kürtler, genel olarak ulusal özelliklerinden dolayı haklarından men ediliyorlar. Türkiye'de askerî darbeden sonra, İran devrimi ve İran Irak savaşı kürtlerin durumunu da ha da zorlaştırdı.

Komisyonla göre kürt sorunu ile ilgili lenilmesi ve kürtlerin insani ve politik haklarının tanınması ve bunun pratige geçirilmesi gerekir.

Bölgede, uluslararası genelgelere bağlılığın artırılması gibi, insan haklarına saygının da güçlenmesine çalışılmaktadır.

İsveç hükümeti bu konularda geleneksel olarak aktif bir rol oynamaktadır. Hiç kimse, İsveç'in insan haklarının çiğnenmesine ve baskıya uğrayan gruplara karşı -ki buna şüphesiz kürtler de dahil-tutumunu suçlayamaz.

Birçok kürt İsveç'te mülteci olarak da kabul edilmiştir. Burada yapılan tespitlerle önergenin ikinci maddesi yerine getirilmiş oluyor. Bu yüzden meclisin bir önlem almasına gerek kalmamaktadır.

Önergenin 1. maddesinde İsveç'in kürt sorununu BM'e götürmesi isteniyor. Komisyon, bu konudaki zorlukları daha önce de belirtmişti. Kürt sorununun, BM'de, MB'nin alt örgütlerinde ve ya uluslararası örgütlerde tartışılması için, geniş bir uluslararası kamuoyunun desteğine ihtiyaç vardır. Şimdilik bu şartlar yoktur.

Komisyon, BM'de başarı elde edemeyecek olan bir sorunun, BM'e götürüldüğünde, yarar sağlayacağına zarar sağlayacağı anlayışından hareketle, önergedeki 1. maddeyi de reddeder.

Komisyon, meclisin önergeyi redetmesini önerir.

Dışişleri Komisyonu Adına

TORSTEN BENGTSÖN

MECLİS TARTIŞMASI

OSWALD SÖDERKVİST

Sayın başkan! Kürt sorununda, geçen tartışmamızdan bu yana bir düzelme olmadı. Batı Asya ve Ortadoğu'daki sorun gelişmeler ile bu halkın durumu çok kötü ve yürekler acısı bir durum aldı.

Hepimiz bölgedeki gelişmeleri biliyoruz. Yine İran ve Irak savaşının kürt yerleşim bölgelerini nasıl hedef aldığı, Türkiye'de, askerî darbeden sonra nasıl bu halkın hedef alınıp, baskılıların arttırıldığı da biliyoruz. Yine biliyoruz ki, Irak'taki baskılar eskisi gibi sert bir şekilde sürüyor. Buna ek olarak -önergemizde belirttiğimiz- Suriye'deki Kürt halkı üzerindeki baskıları belirtmek lazım. Yani Kürdistan'ı hatırladık tutmak ve oradaki durumu yakından izlemek için elimizde yeterli sebep var.

Dışişleri Komisyonunun raporu, geçen yıl ile karşılaştırıldığında oldukça hafif kalıyor. Kanımca, bu süre içerisinde olanlar yeteri kadar gözönüne alınmamıştır. Önergemizin ilk maddesinde, İsveç hükümetinin protestosunu vs. isterken, İsveç'in konumunu biliyoruz. Fakat bu özel durumda İsveç'in tavrı somut ve kararlı değildir. Bunlar, genel ve güzel sözler, fakat uluslararası kamuoyunu belli bir istikamette etkilemiyor. Komisyonun, uluslararası bir destek görmesi için bu halkın taleplerini daha kararlı bir şekilde desteklemesini isterdik. Daha önce belirttiğimiz gibi, binlerce yıl bu bölgede yerleşik yaşamış bu halk uluslararası konumda açıkça unutulmuştur.

Taleplerimizin hemen başlangıç kısımlarında, BM başta olmak şartıyla kürt sorununu ele almanın olanakları olduğunu belirttik. Komisyon, böyle bir kamuoyu olmadığı için sorunu ele almanın gereksizliğinden bahsediyor. Bu tutum yanlıştır. Yani bu halkın haklarının tanınması için bir kamuoyu yok. Böylesi bir kamuoyu olmadığı için de soruna destek sağlamak zordur. Ve böyle bir kamuoyu oluşturulmaya gerek yoktur.

Dışişleri Komisyonu üyeleri, bunun utanç verici bir tutum olduğunu görmüyor mu? Bu, herkes kürtleri boş veriyor, bizde boş verelim anlamına gelir. Kanımca, komisyon raporu çok kötü, mağlak ve kaçamaklı bir şekilde formüle edilmiştir. Dışişleri komisyonu -önerdiğime göre- kürt sorunuyla ilgili araştırmalar yapmış. Sorunla ilgili, yıllar boyunca neler yapıldığını araştırmış. İsveç'in BM'deki temsilcilerinden hiçbirisi, kürt sorununu BM İnsan Hakları Komisyonunda ele almayı düşünmemiş ve hiçbir çaba gösterilmemiştir. BM meclisinde veya BM bürokrasisinden hiç kimse, bu sorunun ele alınmasını veya ele almaya çalışıldığını söyleyemez. İsveç'in bu insiyatifi alması en uygunu olamaz mıydı? Bunun zararı ne olacaktır? İsveç'in böyle bir insiyatifi almasına engel nedir? Bunu Dışişleri Komisyonu başkanına sormak istiyorum.

Londra'da azınlıkların haklarıyla ilgili çalışmalar yapan bir grup, çok kez kürt sorununu BM İnsan Hakları Komisyonunda ele almaya çalıştı. Fakat her defasında başarısızlıkla sonuçlandı. Kanımca, bu grupla ilişkiye geçilmesi uygun olur. Eğer böyle bir grup biliniyorsa, neden azınlıkların hakları için çalışan bir grupla ilişkiye geçilmesin? Gunnar Myrdal da, Londra'daki bu grubun elemanlarından biridir. Bu yolla da sorun BM'ye götürülebilir. Bu, İsveç'in uluslararası konumu için de iyi olurdu. Bununla bir şey kaybedeceğimiz sanmıyorum. Biz, kürt halkının çıkarları söz konusu olduğunda müddetçe bu sorunu savunmaya devam edeceğiz.

VPK'nun önergesinin kabul edilmesini istiyorum.

STURE KORPOS

Sayın başkan! Buna benzer bir diğer önergeyi bir yıl önce görüşmüştük. O zaman da ben ve Oswald Söderqvist kürt sorunuyla ilgili görüş belirtmiştik. Görüşlerimiz arasında büyük ayrılıklarda yoktu. Şimdi de öyle... Bu yüzden geçen yılki aynı delillerle tartışmayı uzatmaya, aynı şeyleri tartışmaya gerek yok. Oswald Söderqvist'in, buna göre hazırlanmış konuşmasını da böyle anlıyorum.

Komisyon, geçen yılki raporunda olduğu gibi, bu yılki ile de kürtlere karşı baskı yapıldığını ve onlara ayrımcı bir politikanın uygulandığını belirtmekle önerge sahiplerinin görüşlerini paylaşıyor.

Türkiye'deki askerî darbe, İran devrimi, İran ve Irak savaşı, O. Söderqvist'in de belirttiği gibi, kürtlerin durumu daha da kötüleştirdi.

Kürtlerin kendi ülkelerinde insanca yaşama hakları, Filistin sorunu yüzünden geri plana düştü. Yakında da başka haklar da vardır ki içinde buldukları devletlerin sınırları onların pahasına çizilmiştir. Ermeni ve Asuriler buna örnek olarak verilebilir.

Komisyon, insan hakları ile ilgili çalışmaların sümesini vurguluyor. İsveç bu alanda önemli bir yer tutmaktadır. Bu iyi biliniyor. Bizim kürtler ve onlar gibi ezilen halkların yanında olduğumuz gibi açık bir durumda, önergelere veya parlamentonun kararlarına gerek yoktur.

Yine açıktır ki İsveç, bu sorunu gerekliliği gördüğünde BM'nin uluslararası organlarında güncelleştirecektir. Biz komisyon olarak, önerge doğrultusunda kürt sorununu BM'e götürmenin yararı olacağına inanmıyoruz. Komisyon raporunda belirttiğimiz sebeplerden dolayı, bu konuda alınacak bir insiyatifi başarı şartları yoktur. Yarar yerine zarar getirecek bir insiyatifi almak tarafaftarı değildir.

Oswald Söderqvist'in, bu sorunla yakından ilgilenmemiz gerekir görüşüne tamamen karşı değilim. Kanımca, bu ve benzeri tüm sorunları birlikte ele almamız. Biz, geçici sebeplerden dolayı, sadece her hangi bir soruna anğaje olmamalıyız. Bugün, dışişleri Komisyonun raporuna uygun olarak oy birliğiyle alınacak bir karar, İsveç'e sığınmış kürtler ve onların İran, Irak, Türkiye ve Suriye'deki yakınları için bir garanti olacaktır. Biz, kürtler ve onlar gibi baskı altında olan diğer halklara her zaman için yardıma hazır olduğumuzu garanti ediyoruz. Her türlü politik, din veya ırk ve etnik grup ba dahil olduğundan dolayı baskıya uğrayan tüm insanların yanında olduğumuzu belirtiriz.

Sayın başkan! Dışişleri Komisyonu -nun önergesinin kabul edilmesini talep ediyorum.

OSWALD SÖDERKVİST

Sayın başkan! Kanımca, gerek dışişleri Komisyonu ve dışişleri yönetimi veya İsveç hükümeti pek yakında sorunla ilgili daha kararlı bir tutum almak zorunda kalacaktır. Çünkü, bu konudaki uluslararası kamuoyu, eskisine oranla daha etkin bir şekilde oluşmaktadır. Bu da sevinc vericidir.

Sture Korpos'un gündeme getirmiş olduğu kürt sorununa karşı tutumunun oldukça olumlu olduğunu belirtmek zorundayım. Fakat, S. Korpos'un, İsveç hükümetinin sorunla ilgili olarak daha somut önlemler almasına yanaşmamasını anlayamıyorum. Önceki konuşmada da belirttiğim gibi, sorunun ele alınması, İsveç'in uluslararası konumunu da hada güçlendirecektir.

Alınacak insiyatifler -sadece İsveç te siyasi veya başka nedenlerden dolayı yaşayan kürtleri menun kılmak için değil- kendi ülkelerinde yaşayan kürtler ve dünyanın çeşitli yerlerinde yaşamakta olan ezilen halklar için büyük bir önem taşımaktadır.

HANGİ ALTERNATİF ?

ZIRAV

2-7 Kasım tarihleri arasında 2. İzmir İktisat Kongresi toplandı. Kongre, Türkiye'nin ekonomik yaşamında önemli değişimlerin olduğu bir döneme rastlıyor.

24 Ocak kararlarıyla türk tekelleci burjuvazisi önündeki engellerin bir kısmını temizlemiş durumdadır. Tekelleşmedeki hızlanma ve onun getirdiği yıkım hızla sürüyor. Faşist cuntanın kanlı elleriyle yürütülen ekonomik politikası, hemen hemen tüm sınıf ve tabakalarda derinden etkiliyor.

Kongre, tekelleci semyenin ekonomik politikasını önceden aldığı tedbirlerle onaylatırken, yıkım içerisindeki sınıf ve tabakaları da (bu arada kongre de ses vermeye çalışanlar dahil) umutlarını yıkıp götürdü.

Bu sonuç, doğul olarak ekonomik çıkar zıtlıklarının siyasi arenaya yansıyan yanını da biliyor; yığınları yeni bir çıkış yolu veya bir alternatif aramaya zorluyor.

ARAYIŞ DERGİSİNİN ALTERNATİFİ

Arayış Dergisi etrafında toplanmış çevrelerin, Firiédman'cı ekonomik politikayı eleştirdiklerini biliyoruz. Kongrede, bu ekonomik politikanın alternatifini yoktur diyen Özal'a Arayış hırsla saldırıyor. Kendi modelinin (sözüm ona sosyal demokrat model) tek gerçekçi, geçerli model olduğunu okurlarına, yönetici ve burjuvalara anlatmaya çalışıyor.

Kongre, Arayış için bir fırsattır. Arayış, kongreden rahatsız olan çevreleri dikkate alarak bunun bir fiyasko olduğunu söylüyor. Arayışın elinde bir diğer fırsat daha vardır, o da devrimci hareket üzerindeki amansız baskıdır. Yani cuntadan, onun dayandığı ekonomik güçlerden rahatsız olan geniş yığınları kolayca kendi alternatifini etrafında toplayabilmektir.

Deminde dediğimiz gibi Arayış, burjuvaları ve yönetici kadroları da ikna etmeye çalışıyor. Kongrede bir konuşma yapan Ulusu, onun için çok şükür bir akıllı laf eden buldum kahlindendir. Ulusunun sözleri, aslında sosyal demokrat modelin özünü ve Arayışın alternatifini özetliyor: *Toplumdaki sosyal gruplar arasında vuku bulan menfaat zıtlığını çatışmalara dönüştürmeden müzakere yolu ile çözüme kavuşturabilen ülkeler kalkınmalarını tamamlamışlar ve refaha ulaşmışlardır. Bunun aksine problemlerini çatışarak çözmeye çalışan ülkeler ise gelişememişler geri kalmışlardır. (Arayış sayı 39)*

ARAYIŞ'IN BU HÜLYALARI GERÇEKLEŞEBİLİR Mİ ?

Bunun cevabını açık bir şekilde verebilmek için derin araştırmalara girmeye gerek yok. Böyle bir özlemi gerçekleştirmek için, Ecevit iktidara getirildiğinde, hayatın kendisi bu hayalleri tuzla-buz etti. Roja Welat'ın deyişiyle "Kilise ile cami arasında namazsız kalan Ecevit", ne işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çıkar zıtlığını uyuşturabilirdi, ne de kört halkını asimile etmeye yönelik kurnaz politikasını yürütebilirdi. Her seferinde zıtlıkların sert duvarlarına çarpa çarpa parçalandı. Ecevit, Avrupa sosyal demokratlarının sunduğu burjuva demokrasisinin kirpantılarını bile kalıcı bir şekilde sunamadı. Çünkü, Türkiye'de burjuvazinin istediği siyasi ortamı oluşturmak Ecevit'in barış gü-

vercinlerinin harcı değildi. Bunu Ecevit'in kendisi de görmüştü.

Bu yüzden, genel olarak bir orta yol denemeleri (faşizm ile devrimci yol ortası) Türkiye'de iflas etmek zorundadır. Bunu tayin eden bizzat Türkiye'nin kendi şartları, uluslararası konumudur.

Her şeyden önce Türkiye tekelleci burjuvazisi, Türkiye pazarını ve Kürdistan'ı emperyalist ortakları ile beraber talan ediyor. Buda büyük bir sömürü mekanizmasının işlenmesi demektir. Türk tekelleci burjuvazisi, her ne kadar bu yıllar dışa açılmaya başladığına da, bu diğer emperyalist ülkelerin durumu gözönüne alındığında hesap dışı kalır. Bu durumda, Türkiye'de emek semye çelişkisinin büyümesine neden oluyor. Özellikle 1960 yılları sonrası tekelleşmenin boyutlanması ardından boy veren sınıf çelişkileri bunu gösteriyor. Türk tekelleci burjuvazisi, yayılmak ve tekelleşmek için yeni hamleler yapacak. (Özellikle günümüzde tekelleşme büyük hız aldı) Emek semye çelişkisini yumuşatıcı her siyasi tedbir bir fiyasko olacaktır.

Öte yandan, Türkiye'de Kürdistan sorununu demokratik bir çözüme kavuşturulması bu siyasi istikrar sağlama umutlarını da tümünden alıp götürüyor. Kürt halkı hızla uyanıyor. Ulusal bilincin vardığı düzey ve onu kurnazca asimile etmeye yönelik çabaların bir birleriyle uyuşmazlığı giderek her kafada açıkça şekilleniyor. Kürt halkının demokratik haklarını kabul etmeden demokrasi umak hayaldir. Arayışın bir diğer çıkması da, belki de en büyüğüdür.

Bir de buna, Türkiye'nin uluslararası konumunu eklersek, durum daha da açıklık kazanmış olur. Emperyalist ülkeler, Türkiye'deki bir yumuşamanın anlamı geleceğini biliyorlar. Özellikle Ortadoğu'da son gelişmeler, İran'daki durum Türkiye'ye emperyalistlerin verdiği önem kat kat arttırdı. Faşist cunta, bugün tüm bu ve benzeri şartların zorlamasıyla iktidara geldi.

ARAYIŞ MODELİNİ HANGİ ŞARTLAR ALTERNATİF YAPABİLİR

Türkiye'nin içinde bulunduğu durum, bir genel değerlendirme yapılırsa tek kelime ile çıkmazdadır. Daha önce de değindiğimiz gibi, Türkiye'nin sosyal ekonomik yapısı faşizmi zorunlu hale getiriyorsa bile, bu kanlı yönetimlerin çabucak sarsılmasına da ortam hazırlıyor. Yani, kanlı yönetimler yıkılmaya mahkumdur. Ama burjuvazi bu tercihini bugün yapmıştır. Her sıkıştıkça da yapacaktır. Burjuvazi, bütün bu hesaplar içerisinde zorunlu olarak bir Arayış modeli tercihine yönelebilir.

Zorunlu olduğu zaman. Çünkü, burjuvazi bu modelin Türkiye şartlarında ayakta duramayacağını iyi biliyor. Bu modeli benimsemiş ülkeler, yani "çelişkileri anlaşmalarla çözen ülkeler" emperyalist ülkelerdir.

Ecevit, sürekli İskandinavya modelinden dem vururdu. İsveç sosyal demokrasisi uzun bir müddet yaşama şansını buldu. Nüfusu az, alanı büyük ve geniş zenginlik kaynaklarıyla İsveç, 300 yıl savaşa katılmadan, aksine Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarında vurgunlar yapmış olmanın avantajlarını kullandı, kullanıyor. İsveç, böylece küçük ama güçlü bir emperyalist ülke olabildi. Ayrıca İsveç Sosyal demokrat liderleri, devrimci işçi hareketini işçilere bir kısım tavizler vereyerek yozlaştırdılar. Ama iflas İsveçin kapılarına da dayanmış durumdadır. Sosyalist sistem, ulusal kurtuluş hareketleri güçlendikçe, emperyalist rekabet derinleştikçe bu iflasta büyük boyutlar alacaktır.

Bu yüzden Türk burjuvazisinin, Ecevit'e denediği Arayış modeline pek rağbet ettiği yok. O, faşist cuntaya ve onun hazırlayacağı başka türlü kanlı yönetimlere dörtlü elle sarılmıştır. Grevler durdurulmuş, tekelleci semyenin bütün istemleri yerine getirilmiştir.

Ama burjuvazi, Türkiye şartlarını iyi bildiği için, ecel terleri bir türlü dilmiyor. Faşist baskıların getireceği dalgalmaları, biriken kinin taşan baraj gibi kendilerini alıp götürceğini hesaplıyabiliyor. Ama onun bir tesellisi daha vardır, halkın devrimci enerjisini reformist kanallarda heder etmek. Ama mecbur olduğu zaman.

Arayış modeli böyle bir gün için saklanabilir. Belki Arayış, o zaman burjuvalarını ikna ettiğine inanacaktır. Oysa tercihi burjuva yapmıştır. Arayış bir kukladır. Burjuvazinin alternatifini Arayış olmayabilir de başka tercihlerde olabilir.

DEVRİMCİ ALTERNATİF

Türkiye'de, bir Arayış veya benzeri modele rağbet gösterip, demokratik dönüşümler beklemek bir hayaldir. Bu sağdece, devrimci hareketin yozlaşmasına yolunun uzamasına neden olur.

Türkiye'de demokrasiye geçebilmenin yolu kesin ve açıktır. Demokrasiyi boğan, onu hayat hakkı tanımayan tekel-ler kaldırılmalı, demokratik toprak devrimi yapılmalı, Kürdistan sorununa demokratik bir çözüm getirilmelidir. Gerçek alternatif budur. Yani demokratik halk iktidarı. Güçler bu amaç için birleştirilmelidir.

AŞAĞIDAKİ KİTAPLARI DERNEĞİMİZDEN İSTİYE BİLİRSİNİZ.

Kitabın adı	Yazarı	Fiatı
Cim & Gulperfi	Cigerxwîn	5 Kron
Kime Ez	Cigerxwîn	40 "
Ronak	Cigerxwîn	35 "
Zend Avista	Cigerxwîn	40 "
Zarokên Ihsan	M.Baksî	30 "
Keça Kurd Zozan	M.Baksî	30 "
Eriş dikin	F.Cewherî	15 "
Dev. Demok. Üzerine	Ö. Yolu Yay.	10 "
UDG. Deklarasyon		5 "
Zimarê Kurdî	Qanatê Kurdo	30 "

AÇLIK GREVİ

Baştarfi s.1

Ayrıca çok sayıda Kürt ve Türk demokratik örgütleri, aralarında DİSK ve TÖB-DER de olmak üzere açlık grevi ne gönderdikleri mesajlarla dayanışmalarını belirttiler. Dünyanın çeşitli ülkelerinde; Avusturalya, Amerika, Mısır, Yunanistan, Fransa, Norveç, İsveç ve daha pek çok ülkede yaşamakta olan Kürdistanlı işçiler, dayanışma mesajları ve başışlarıyla açlık grevinin yanında olduklarını gösterdiler.

Eylem süresince toplam 286 örgüt ve kuruluştan mesajlar geldi. Dayanışma gösteren bu örgütler arasında Almanya, Nikaragua, El Salvador, İran, Türkiye, İrlanda, Yunanistan, Şili, İtalya, Sahara ve Fransa halklarının ilerici örgütleri yer almaktadır.

EYLEMİN BASINA YANSIMASI

Kürdistan işçilerinin koymuş olduğu kararlı eyleme basında ve yayında geniş bir yer verildi. Eylemin başladığı gün Alman radyosu tüm haber bültenlerinde eylemin başladığı haberini verdi ve eylem süresince gelişmelerden bahsetti. Toplam 115 dergi ve gazete, eyleme ilgili geniş yazılar yayınladılar. Başlangıçta grevci işçilerin istemlerini yayınlayan gazeteler

eylem boyunca tüm gelişmelere yer verdiler. Eylemin başarıya doğru yaklaşmasını, Alman milletvekillerinin ve diğer demokratik örgütlerin eyleme dayanışmalarını yazdılar. Tüm dünyada okunan Fransız Le Monde gazetesi, 9 Aralık 1981 tarihinde eyleme geniş bir yer verdi. İsveç'in tüm basınında haber olarak yayınlanan eylem Norveç'te de sosyal demokrat ve komünist gazetelerde yayınlandı. Alman televizyonu eyleme ilgili toplam 42 dakikalık yayın yaptılar. Mahalli televizyonlarca yayınlanan 3-5 dakikalık programların yanında, WDR televizyonundan bir ekip grev yerinde 4 günlük bir süre içinde 30 dakikalık bir program yaptı. Yayınlanan programda Kemal Burkay'ın "İşyan" adlı şiiri Almanca okundu.

Elbette basın ve yayının Kürdistanlı işçilerimizin koymuş oldukları eyleme bu denli ilgi göstermesi, sömürgeci Türk basınına kudurtmaya yetti. Sömürgeci Türk basını her fırsatta, işçilerimizin koymuş olduğu şanlı eyleme çamur atmaya yeltendiler. Bu da ancak onların çirkefliklerini sergiledi.

Eyleme ilgili olarak daha geniş bilgiler için bak. Dengê KOMKAR s.37.

İSVEÇ'TE DAYANIŞMA EYLEMİ

Kürdistan'lı işçilerin Frankfurt'ta koydukları eylem duyulur duyulmaz, İsveç Kürdistan'lı İşçiler Derneği, açlık grevine dayanışma mesajını gönderdi ve açlık grevi ile daha somut dayanışmaya geçmek için genel üye toplantısı yaptı. Toplantıda, en iyi dayanışma şeklinin İsveç'te bir açlık grevine gitmek olduğu görüşüne varıldı.

12.11.1981 tarihinde İsveç Kürdistan'lı İşçiler Derneği ve İsveç İlerici Öğrenciler Derneği ile eylem birliği yaparak üç günlük dayanışma açlık grevini başlattılar. İsveç kamuoyuna Almanya'da ki işçi kardeşlerimizin eylemi binlerce bildiri ile duyuruldu. Ayrıca İsveç'teki dayanışma eylemimiz vasıtasıyla, Almanya'daki açlık grevi tüm İsveç basınına yansıdı.

İsveç'teki demokratik örgütler, eylemimizle dayanışmalarını gösterdiler. Böylece Kürdistan'lı işçiler bir birleriyle dayanışmanın en güzel örneğini vemiş oldular.

İsveç'teki açlık grevi eylemine KOMKAR ve Grevci Kürdistanlı işçilerden de mesajlar geldi. İsveç Kürdistanlı Dernekleri Federasyonunun dayanışma mesajını yayırlıyoruz.

Sömürgeci faşist cunta, günden güne bütün insan haklarını ayaklar altına alıyor, ülkemiz Kürdistan'ı asker, polis ve komandolarıyla kuşatıyor.

Kürdistan'ın köylerinde, askeri operasyonlar barbarca sürüyor. Amaç Kürdistan köylülerini korkutmaktır.

Ülkemizin şehirlerinde, binlerce işçi, emekçi, yurtsever ve devrimci tutuklandı. Onlara, işkencehanelerde görülmüş işkenceler yapılıyor. Fakat halkımız, bütün bunlara karşı direniyor.

Halkımızın esas mücadele alanı Kürdistan topraklarıdır. Fakat, yurt dışında da tüm ilerici, demokrat parti, kuruluş ve kişilerin, cuntanın paskılarını öğrenmesi gerekir. Bugün halkımızın her günden daha çok dünya demokratik güçlerinin desteğine ihtiyacı vardır. Sömürgeci faşist cunta, her yerde teçrit edilmelidir. Görevlerimiz ağır ve çok yönlüdür.

Açlık greviniz bu mücadelenin bir parçasıdır. Bütün gücümüzle sizi destekler, başarılı olmanızı gönülden dilez.

- Yaşasın bütün ilerici ve demokratik güçlerin sömürgeci faşist cuntaya karşı mücadelesi!

İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu

Öppen förskola

CİHÊ HEVDÎTINA ZARO Û MEZINAN

Tu, xwedîyê zaro yî, bi roj zaroyan xwedîdîkî, dê yan ji bav î yan jî bi awakî din li zaroyan dinêrî?

Tu hevce yê cihekî hevdiştîne yî ku, li wê der zaro û mezinan bihîni li cihekî wîsa ku wextê zaro bi hev ra dilîzin, tu jî bi dê û bavê zarokan re runê li ser pirsên xwedî kirina zaroyan bipeyvi. Pêşxwendegeh a vekirî (öppen förskola) hingê tam li goreyî dilê te ye. Zaro, mezin û karkerê pêşxwendegehan bi hev

ra qirarê li ser karê rojin didin. Ji bo wê jî xebat li her pêşxwendegehê ne wekhev e.

TU KINGÊ BIXWAZI DİKARI WERÎ PÊŞXWENDEGEHA VEKIRÎ

Mijulayî vekirî ye. Yanî zaro û xwedî zaro bi xwe qirarê kingê û çiqas hatinê didin. Hin, her roj bo demek kin tîn. Hin jî hê kêmtir, di wexte xwe yê vala da tîn.

ZARO, MEZIN Û KARKER BÎ XWE QERARE LÎ SER KAR Û MIJULAYÎ DÎDÎN

Di pêşxwendegeh a vekirî da îmkanên çêkirina tiştên înteresan hene. Meriv diqarê ev tiştan -ku çêkirina wî li malê dijware çêke. Her ûsa histre, govend bigre, îyatir çêke. Bi hevra qursan veke.

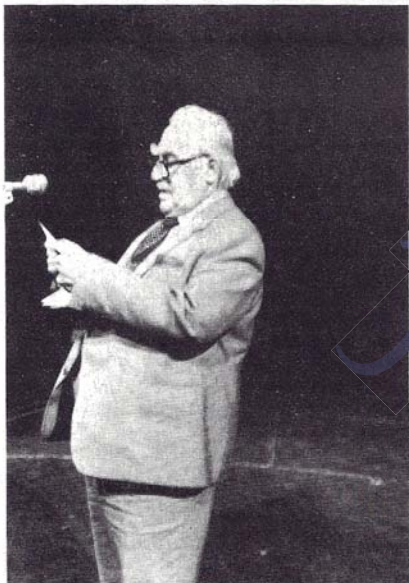
Zaro, mezin û karkerê pêşxwendegehan bi hevra qirarê li ser karê rojî didin. Ji bo wê jî xebat li her pêşxwendegehê ne wek heve.

ŞEVA ÇANDA KURDÎ Û PIŞTGIRÎ LI NORVEÇÊ

Komela Karkerên Kurdistan a Demokratîk li Norveçê, di 21 ê Mijdarê de şeve piştgiriyê çêkir. Piştî xebateke hêja ev şev hatibû amadekirin. Li paytextê Norveçê Oslo, li çaralî bajêr a fişên şevê hatibûne zeliqandin. Gelek rêxistinên norveçî û biyanî hatibûne vexwandin. Karkerên kurd, tirk û ji gelek neteweyên din kesên demokrat di şevê de cîh girtin.

Gelek rêxistinên norveçî û yên mayîn, nûner an jî mesajên piştgiriyê şandibûne şevê. Van rêxistin û hevde-saziyên han jî şevê re mesaj û slavnâ mên piştgiriyê şandibûn: -Federasyona Komelên Kurdistan li Swêd, TA-FK (Komita Dij-Faşizma Tirkîyê, Komela Karkerên Kurdistan li Swêd, Amnanc, İşçinin Sesi (Dengê Karker), Partiya Demokratên Kurdên Pêşverû li Sûriya-Liqê Ewropa, Komita Piştgirîya Norveç û Kurdistanê, KOMKAR, Karkerên greva birçibûnê li Frankfurt, Komela Karkerên Kurdistan li Norveçê, Partiya Sosyalîst a Norveçê.

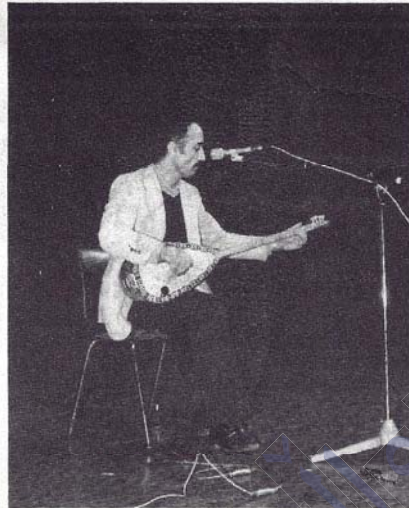
Komunist Partiya Norveçê û Partiya Sosyalîst a Norveçê nûnerên xwe şandibûne şevê. Nûnerên van partîyan li ser tekoşîna gelê Kurdistanê û li ser cûn ta faşîst peyivîn. Wan di gotarên xwe de diyarkirin ku ew li dijî arîkarî -yên aborî û siyasî, yên ku hukumeta Norveçê dide cûn ta leşkerî derdikevin. Dîsa wan diyarkirin wekî dijderketina wan wezîfa navnetewî ya çîna karkerên Norveçê ye.

Şeva Çandî bi axaftina Mamosteyê Cigerxwîn vebû

Ji Swêd, mamosta Cigerxwîn û komek heval ji Komela Karkerên Kurdistan bi grûba xwe ya folklorê di şevê de bejdarbûn. Ji Elmanya Federal jî, hozan Kamil hatibû. Kamil berî ku stranên xwe bêje, slavnâna karkerên greva birçibûnê pêşkêşkir. Ser vê yekê tezahûrateke mezin di salonê de çêbû. Dixwên dina mesaja KOMKAR de her usa slogan hatin avitin û tezahûrat çêbû.

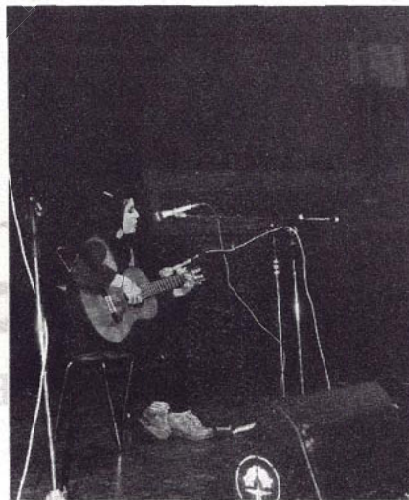
Programa şevê di hêla siyasî û çandî de pir dewlemend bû. Mamosta Cigerxwîn di programê de cîhekî girîng girtibû. Bejdarbûna wî, di şevê de şabûn û kêfxweşîke mezin peydakiribû. Ji ber ku ew piştî heştê salîya xwe, wek mîlitaneke xort û jîrek, bê westan di nav xebatên karker û xwendevanên we-

Dengbêj Kamil bi stranên heja şeva çandî xemiland

latparêz de cîh digre. Fedekariya mîlitaneke kal wek mamosta Cigerxwîn, ji gelek keç û xortên welatparêz re bûye wek kaniya dilsozî û baweriyê. Di şevê de ne tenê kurd, her usa norveçî û guhdarên mayîn jî bi Cigerxwîn re pir kêfxweşbûn. Cigerxwîn ser rewşa Kurdistanê axaftinek pêşkêşkir.

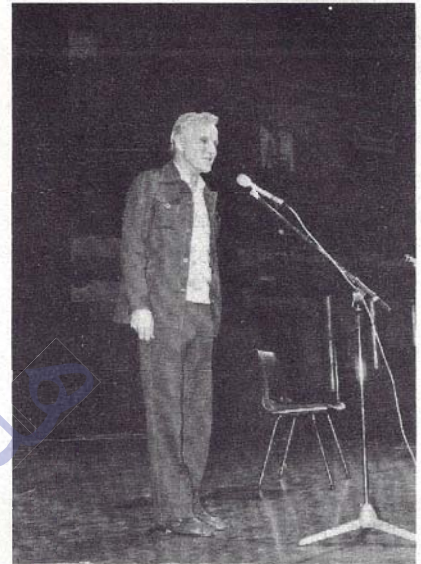
Ji tiyatroya Norveçê, hunermendekî naskirî Rolf Söder helbesta Cigerxwîn "Ey Xabûr, Xabûr" bi norveçî xwend, gelek hate hizkirin. Rolf Söder li ser zordestiyên kolonyalist ku gelê Kurdistanê dibîne peyivî. Û diyarkir ku

Stranvana şilf Carolina

ew bi hemû daxwaz û bawerîya xwe piştgirîya tevgera azadîya Kurdistanê dike. Söder, çend piyêsên kurt (monolog) jî pêşkêşkir.

Piştî dor hate def û zirne û listikên folklorî. Ji hêla Dîyarbekrê listikên gelêrî hatin pêşkêşkirin ku, gelek bala mêvan û nihêrvanan kişandin.

Tiyatrovanê Norveçî yê bi nav û deng Rolf Söder, Piştgirîya gelê me dike.

Dema ku gruba folklorê listikên xwe xilaskir, kesên guhdar û nihêrvan jî dawetê ber def û zirne kir. Ew çax ni hêrvanan bi hev re êrişî meydana def û zirne kirin û leyistin.

Keçeke Şilf bi nave Carolîna ji Amerika Latîni çend stranên şoreşgerî û gelerî pêşkêşkir.

Ji bo piştgirîya navretewî û her usa ji bo nasandina tekoşîn û çanda gelê me, ev şev û xebatê drûvdarî gelek pêwîstî. Bi vê ramanê em xebata Komela Karkerên Kurdistan A Demokratîk li Norveçê pîrozdikin û jî vir şûnda jî serfirazîya wan dixwazin.

Sekretera Internasyona! a Partiya Sosyalîsta Çep dixafe

ROJA NU

ORGANA KOMELA KARKERÊN KURDISTAN LI SWÊD

XWEDÎ SAHÎBÎ: KOMELA KARKERÊN KURDISTAN LI SWÊD

NAVNIŞAN: BOX 4038 141 04 HUDDINGE - SWEDEN

ADRES: BOX 4038 141 04 HUDDINGE - SWEDEN

JÎ MEHÎ CAREK DERTÊ

BHA 3 KRON HESAP NO: PG 83 90-7